

**Przykłady pytań (zadań) dla uczniów ułatwiających
sprzężenie zwrotne nauczycielowi na temat jego cech,
kompetencji, postaw, relacji itd.**

1. Opisz, jakim chciałbyś być nauczycielem.
2. Co mogłoby zwiększyć Twoje zainteresowanie tematem (przedmiotem, którego nie lubisz)?
3. Jak nauczyciel mógłby wzmocnić Twoją wiarę we własne siły?
4. Wymień dwa sposoby, dzięki którym nauczyciel mógłby zwiększyć Twoje poczucie przynależności i ważności w klasie.
5. W jaki sposób nauczyciel powinien reagować na niewłaściwe zachowania ucznia?
6. Opisz najlepszą lekcję, w jakiej kiedykolwiek uczestniczyłeś (chciałbyś uczestniczyć).
7. Co, wg Ciebie, oznacza przyjemna atmosfera na lekcji?
8. Czym są dla Ciebie oceny?
9. Jak nauczyciele mogliby zachęcać uczniów do nauki, nie mogąc wystawiać ocen?
10. Podaj jedną – najważniejszą według Ciebie rzecz, którą chciałbyś zmienić w szkole.
11. Jakich rad, wskazówek udzielił(a)byś koledze, który rozpoczyna naukę w Twojej szkole?
12. Co się w szkole najbardziej opłaca?

Donosiciel czy odpowiedzialny informator?

Umiejętność
rozróżniania
zdarzeń
istotnych
od błahych

Relacje w klasie, stopień zaufania uczniów do nauczyciela mają ogromny wpływ na częstotliwość występowania niepożądanych zachowań. Nauczyciel powinien wyposażyć uczniów w wiedzę pozwalającą im odróżnić skarżenie od zgłoszenia rzeczywistego łamania zasad, a w sytuacji otrzymania informacji o zagrożeniu, dokuźnianiu, przemocy powinien adekwatnie reagować, tzn. rozumieć, wysłuchać, dać wsparcie. Dzieci mają silne poczucie mówienia opiekunowi o czymś, co ich zdaniem jest niewłaściwe, bo dorosły jest „dystrybutorem” kar i nagród. Nauczenie rozgraniczenia zdarzeń istotnych od błahych w kontekście informowania to obowiązek pedagogów. Zignorowanie ucznia sygnalizującego nieprawidłowość podważa wiarygodność wychowawcy. Przykładem całkowitego zaprzeczenia profesjonalizmu jest incydent z uczennicą, którą w klasie przezywali „grubas”. Uczennica poskarżyła się nauczycielce. *Dziecko, strasznie mi przykro*, powiedziała nauczycielka, *ale ty naprawdę jesteś gruba, więc nie możesz mieć do kolegów pretensji*. Efekt opłakany; nie tylko brak natychmiastowej i zdecydowanej reakcji wobec sprawców, czyli dawanie im przyzwolenia na brutalność, upokarzanie, ale dodatkowo utwierdzenie pokrzywdzonej w poczuciu winy, beznadziei, byciu gorszym, mniej wartościowym. Dzieci od najmłodszych lat należy zapoznawać z właściwym postrzeganiem norm życia społecznego, głównie poprzez akcentowanie pozytywów; wówczas i dzieci uczą się dostrzegać więcej dobrego niż złego, uczyć samodzielnego radzenia sobie w zgłaszanej sytuacji, czyli bycia tzw. częścią rozwiązania; podpowiedź, co i jak należy zrobić posłuży z pew-

Nauka norm
życia
społecznego

nością do efektywnego rozwiązania w przyszłości, dbać o spójność przekazu i czynu, rozwijać empatię i zachowania asertywne, uwrażliwić na skutki zmowy milczenia w przypadkach niebezpiecznych zachowań, sprecyzować pojęcia: skargi, donosu, kablowania, słusznego informowania. **Skarżenie to:** zdradzanie błahostek, drobiazgow; mówienie o rzeczach, które nie są szkodliwe i w których pomoc dorosłych nie jest potrzebna, zdradzanie dobrych tajemnic, przekazywanie bez potrzeby postronnym odbiorcom informacji, które daną osobę mają zezłościć, rozgniewać albo wpędzić w kłopoty. **Słuszne informowanie to:** szukanie koniecznej pomocy, żeby obronić siebie lub osobę krzywdzoną, zgłaszanie złych, niebezpiecznych, groźnych zachowań celem ich udaremnienia lub zakończenia, informowanie o złych tajemnicach.

*Skarżenie
a słuszne
informowanie*

Doskonalenie inteligencji emocjonalnej, kluczowych kompetencji społecznych

Właściwa komunikacja interpersonalna w grupie warunkuje zmniejszenie nasilenia zachowań agresywnych. Poniższy test uczy rozpoznawania swoich odczuć i sympatii, wraz z ich uzasadnieniem wobec innych członków grupy. Warto, by uczniowie ćwiczyli kompetencje społeczne pozwalające na uświadomienie sobie swoich sympatii i antypatii wobec kolegów i koleżanek. Służy temu m.in. test pt. „12 pytań na temat grupy” (M. Adamiec, B. Kozusznik)

*Ćwiczenie
kompetencji
społecznych
– test*

12 PYTAŃ NA TEMAT GRUPY (ćwiczenie własnej empatii i wrażliwości)

Wiedza, mądrość i emocjonalna inteligencja łączą się nierozzerwalnie z ludźmi, ich znajomością i zdolnością rozumienia. Warto kształcić swoją inteligencję emocjonalną i kompetencje społeczne. Zadawaj sobie pytania o innych ludzi, ich przeżycia, stany, możliwości. Jeśli jesteś w grupie mniej lub bardziej znanych Ci ludzi (na zebraniu, naradzie, szkoleniu, nudnych imprezach), obserwuj uczestników i zadawaj sobie 12 poniższych pytań oraz staraj się uzasadnić odpowiedzi (bardzo ważne słówko „bo”!). Nawet jeśli odpowiadając na takie pytania, zupełnie się mylisz, to ćwiczysz własną wrażliwość, percepcję, empatię, a z biegiem czasu będziesz się mylił(-a) coraz mniej. Zatem patrz i pytaj siebie, następnym „czytaj w ludziach”.

- 1) Osobą najbardziej lubianą jest
bo
- 2) Osobą najbardziej akceptowaną jest
bo
- 3) Osobą najbardziej zadowoloną jest
bo
- 4) Osobą najbardziej nieszczęśliwą jest
bo

T e s t

- 5) Osobą najbardziej kompetentną i sprawną jest
bo
- 6) Największy autorytet ma tutaj
bo
- 7) W tej grupie najbardziej chciał(a)bym być osobą
bo
- 8) Najbardziej odpowiedzialne zadanie powierzył(a)bym
bo
- 9) Gdybym kierował(-a) tą grupą, na swojego zastępcę wybrał(a)bym
bo
- 10) Najbardziej niechętny(-a) do współpracy jest
bo
- 11) Najbardziej nie chciał(a)ym być
bo